

erfarne medarbeidere, eller rekvirenter som gjennom Myrselskapet søkte hans bistand. Med sitt rettlinjede, vennlige og noble vesen, og hans taktfulle og sympatiske måte å opptre på, kunne han stå som et følgerverdige eksempel for oss yngre. Samarbeidet med selskapets øvrige funksjonærer var følgelig det aller beste, noe som ikke minst skyldtes ingeniør Ordings rolige og kloke karakteregenskaper, som vi verdsette meget høyt. Det er derfor ikke for sterkt sagt at samarbeidet — og samværet — med ingeniør Ording ble for oss alle meget givende.

Både Det norske myrselskap som institusjon, og selskapets funksjonærer, har meget å takke ingeniør Ording for, både som fagmann, kollega og venn. Det er stort å kunne si — etter mange års nært samvær — at vi har bare gode minner fra samarbeidet med ingeniør Ording.

Vi takker for alt i alle år, og lyser fred over torvingeniør Andreas Hauge Ordings minne.

Aa. L.

PROFESSOR DR. ALBERT SUNDGREN †

Det internasjonale myr- og torvselskaps første president, professor dr. *Albert Sundgren*, Finland, døde den 17. januar i år, 67 år gammel.

Selv om vi som hadde arbeidet sammen med professor Sundgren i en årrekke i *International Peat Society* (IPS) kjente til at han led av en alvorlig sykdom, kom meldingen om hans bortgang uventet for mange av oss. Professor Sundgren hadde nemlig deltatt meget aktivt i arbeidet innen IPS helt til det siste, og hans årvisse julehilsen til venner og medarbeidere uteble heller ikke den siste julen. Det er vemodig å tenke på at vår inspirerende leder og president ikke lenger er blant oss.

Av utdanning var professor Sundgren *ingeniør-kjemiker* fra Kjemisk Institutt i Bryssel, 1924. Sin Master of Science-grad tok han i 1926, og doktorgraden i 1930 ved Strassburg Universitet.

I årene 1930 til 1939 var dr. Sundgren knyttet til flere større oljeselskaper i utlandet. I 1939 kom han hjem til Finland som representant for selskapet *Enso-Gutzeit Ltd.* Etter opprettelsen av *Den finske stats sentralkomité for torvindustri* i 1942,

ble Sundgren sjef for komitéens forskningslaboratorium. I årene 1946—47 var dr. Sundgren leder av *Svenska Ingeniörsvetenskapsakademien* torvundersøkelser i Stockholm, og fra 1948 direktør for *Statens Tekniska Forskningsanstalt* i Finland.

Professor Sundgrens spesialitet var *faste, flytende og gassformige organiske brensler*, og følgelig også *torvbrensel*. På dette område var han en verdenskjent kapasitet, noe som hans mange internasjonale tillitsverv, oppdrag og æresbevisninger var et tydelig bevis på. Vi kan ikke her gå i detaljer når det gjelder alt dette, men vil bare fremheve at Sundgren var en fremtredende talsmann for internasjonalt samarbeid på sitt spesielle felt, ikke minst gjaldt dette torvforskningen. En vesentlig del av hans personlige forskningsinnsats gjaldt *forgasing av torv* og *fremstilling av torvvoks*. Også kunstig *torking av torvstrø* var en av de forskningsoppgaver som det ble arbeidet med ved hans institutt.

Også hjemme i Finland hadde dr. Sundgren mange viktige verv — også av honorær karakter — ved siden av sin krevende stilling som direktør. Vi skal bare her nevne at han fra 1960 var formann for *Finsk kjemisk Selskap*, dessuten æresmedlem av *Det finske myr-selskapet* og *Akademiet for teknisk vitenskap* og av *Kgl. Svenska Ingeniörsvetenskapsakademien i Finland*. Han var dessuten formann for de finske delegasjoner ved de internasjonale oljekongresser i *Roma* 1955, i *Frankfurt am Main* 1963 og i *Moskva* 1967.

For IPS betyr professor Sundgrens bortgang et smertelig tap som det vil bli meget vanskelig å erstatte. Sundgren var nemlig en av pionerene innen internasjonal teknisk-vitenskapelig torvforskning. Han var medlem av en liten *kontaktgruppe for torvundersøkelser* som ble dannet under *Verdenskraftkonferansen i London 1950*. Denne gruppen, som opprinnelig besto av representanter for 10 land, ble senere utvidet til å omfatte en rekke land med formål å skape internasjonal kontakt og utveksling av erfaringer mellom land i verden hvor myr- og torvressursene var av vesentlig betydning. Professor Sundgren var følgelig med på oppbygningen av IPS fra grunnen av, og kjente m.a.o. alle detaljer og faser av historikken for selskapet. Han var ikke bare en fremtredende representant for sitt eget land — Finland —, men for organisasjonen som helhet. Av viktige etapper underveis nevner vi de to første internasjonale myr- og torvkonferanser i *Dublin* 1954 og *Leningrad* 1963. Her ble Sundgren valgt til formann for en såkalt *Eksekutivkomité* med formål å få dannet et *permanent internasjonalt organ for myr- og torvforskning*. På et møte som komitéen holdt i *Aberdeen*, Skottland, i 1967 ble statutter for IPS utformet. Det neste møte i Eksekutivkomitéen ble holdt i *Moskva* 1968, hvor professor Sundgren ble valgt til organisasjonens første *President*. I august samme år, under den tredje internasjonale myr- og torvkongress i *Quebec*, ble statuttene for IPS, og de foretatte valg, godkjent. Med dette var IPS lovlig konstituert, en begivenhet som ble fei-

ret i høytidelige former under ledelse av Presidenten, professor Sundgren.

De viktigste årsaker til professor Sundgrens enestående posisjon innenfor IPS skyldtes i første rekke hans eminente fagkunnskaper, hans kloke og vennlige vesen og den kollegiale måten han ledet møtene på, og dessuten hans enorme sprogkunnskaper. Dette, sammen med stor personlig sjarm, gjorde ham meget populær. Professor Sundgren var m.a.o. *krumtappen* som arbeidet innen IPS dreide seg om. Internasjonal myr- og torvforskning har med professor Sundgrens bortgang mistet en av sine fremste menn.

Vi takker for fremragende innsats, og lyser fred over professor dr. Alfred Sundgrens minne.

Aa. L.

SKJÆRPEPLOGEN

Løst og fast om myr dyrking og plogkultur på Island.

Av direktør Arni G. Eylands.

I.

I det islandske landbrukstidskrift *Ársrit Ræktunarfélags Norðurlands*, offentliggjorde jeg tidlig på året 1969 en avhandling som jeg kalte: *Eftirmæli um Skerpiplóginn* (Skjærpeplogen in memorian). Noen særtrykk av denne avhandling er kommet i norske hender, og det er vel grunnen til at jeg er blitt bedt om å skrive litt, i *Meddelelser for Det norske myrselskap*, om bruk av Skjærpeplogen på Island.

Det skal ikke skjules at der har vært en del strid om bruken av dette redskap på Island. På ingen måte ønsker jeg å føre denne striden ut for landets grenser, men jeg er klar over at det kan eventuelt ha interesse for lesere av *Meddelelser*, reint dyrkings-teknisk sett, å høre om bruken av Skjærpeplogen på Island.

I forbindelse med det som jeg nå skriver må jeg få lov til å minne om at en del opplysninger om myr dyrking på Island er å finne i «Meddelelser» nr. 3, juni 1964 og i nr. 4, august 1968.

II.

En meget stor del av den tilgjengelige dyrkingsjord på Island er *grasmyrer*, av mer eller mindre god kvalitet, både som torvmyrer og reint dyrkingsmessig sett. Mange steder finnes riktig god brenntorv, men like så mange steder er torva av dårlig kvalitet og i grunnen lite brukelig som brenntorv, selv om myrene må klassifiseres som torvjord, da torva er oppblandet med vulkansk aske og ved vinderosjon tilførte partikler. Vinderosjonen spiller og har alltid spilt en stor rolle i den islandske jordbunnsdannelse.

En ting er felles for alle myrer på Island, som kan betegnes som torvmyrer, at brenntorva ligger dypt i myra, dekket av et 50—100 cm tykt lag av gjerne noe løssblandet jord, mer eller mindre tuet i over-